

Om sökning i Rikstermbanken

Version 1.2

2011-04-26

Innehåll

Inledning.....	3
Termpostens struktur.....	3
Termer.....	4
Samma uppslagsterm i flera termposter.....	5
Termens status.....	6
Uttal.....	7
Grammatisk information.....	7
Upplysningar om språkvariant.....	7
Definition.....	8
Förklaring.....	8
Anmärkning.....	9
Ekvivalensanmärkning.....	9
Användningsområde.....	10
Exempel.....	10
Se även.....	10
Se vidare under.....	12
Klassifikationskod.....	12
Källa.....	13
Illustration.....	14
Enkel sökning.....	15
Hur du söker.....	15
Flera sökfunktioner.....	15
Booleska operatörer: ELLER, OCH och INTE.....	15
Jokertecken.....	16
Utökad sökning.....	16
Hur du söker.....	16
Om du inte fått någon träff.....	19
Om du har fått för många träffar.....	20
Träfflistan.....	20
Sortering av träfflistan.....	22
Typografi och särskilda tecken.....	23
Förkortningar.....	24
Specialbokstäver.....	25

Inledning

Rikstermbanken består av terminologisamlingar från ett stort antal källor av olika typer och från olika upphovsmän. Rikstermbankens källor utgörs både av terminologiska ordlistor utarbetade av terminologer i samarbete med fackexperter (t.ex. TNCs ordlistor eller ordlistor från Terminologicentralen TSK i Finland) och av ordlistor som kommer från myndigheter, företag och branschföreningar. Rikstermbanken innehåller också termer och definitioner som hämtats från författningar, myndigheters föreskrifter och Statens offentliga utredningar (SOU). Materialet i Rikstermbanken är enhetligt presenterat i form av termposter. En termpost är en strukturerad samling av information om ett begrepp inom ett ämnesområde.

Termpostens struktur

En termpost kan innehålla följande information:

- termer på ett eller flera språk
- definition eller förklaring
- kompletterande information
- källhänvisningar

Informationen i en termpost är strukturerad i ett antal fält försedda med rubriker, t.ex. SVENSK TERM, DEFINITION OSV. I vissa fält presenteras flera typer av information. I termfälten (där t.ex. svensk term, fransk term, tysk term anges) kan det förutom själva termen också finnas grammatisk information, information om språkvariant m.m. Så här kan en termpost se ut:

FÄLTRUBRIKER	TERMER
Termpost	
SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	aalenium
SVENSK TERM (ACCEPTERAD):	aalen
DEFINITION:	jurassisk ålder som inleder dogger
ANMÄRKNING:	Termen aalenium avser även den etage som bildats under den aaleniska åldern.
ENGELSK TERM:	Aalenian
TYSKA TERMER:	Aalenium (n) Aalen (n)
FRANSK TERM:	Aalénien (m)
SPANSKA TERMER:	Aaleniense (m) Aalenense (m)
DANSKA TERMER:	Aalenium aalen
NORSK TERM:	aalen
RYSK TERM:	аален (m)
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Geologisk ordlista 1988
ILLUSTRATIONER:	Visa illustration
	Synpunkter på denna termpost?

Termer

Som termer i Rikstermbanken räknas förutom regelrätta termer även namn, fraser, kemiska formler och beteckningar för storheter och enheter. Termer och namn (t.ex. organisationsnamn) anges i termfälten, fraser samt kemiska formler och beteckningar presenteras i egna fält – fras- och beteckningsfälten.

Termpost

SVENSK TERM:	berg
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	inom geologi
DEFINITION:	material som består av ett eller flera mineral eller fasta organiska ämnen och som bygger upp berggrunden
ENGELSK TERM:	rock
TYSK TERM:	Gestein (n)
FRANSK TERM:	roche (f)
SPANSK TERM:	roca (f)
NORSK TERM:	berg fjell
DANSK TERM:	bjerg
FINSK TERM:	kallio
RYSK TERM:	порода (f) горная порода (f)
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Geologisk ordlista 1988

SVENSK FRAS (REKOMMENDERAD):	isflaken fryser ihop
ENGELSK FRAS:	the ice packs
TYSKA FRASER:	das Eis schliesst sich das Eis setzt sich fest
FRANSK FRAS:	la glace se soude
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Teknisk ordlista för floder och kanaler 1947

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	montmorillonit
SVENSK BETECKNING/FORMEL:	$Al_2Si_4O_{10}(OH)_2 \cdot nH_2O$
ANMÄRKNING:	Hårdhet: 2–2,5 Densitet: 1,7–2,7 Kristallsystem: monoklin Dominerande kulör: ljus Montmorillonit är ett lermineral tillhörande smektiterna. Montmorillonit är ett viktigt mineral i bentonit.

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	spänning
SVENSK BETECKNING/FORMEL:	σ
DEFINITION:	kvot av kraft och area
ANMÄRKNING:	Spänningen är ett mått på intensiteten hos kraften, eller komponenter av krafter, som verkar i ett plan genom en punkt i en kropp. Vid provning med t.ex. tryck, dragning eller skjuvning beräknas spänningen utgående från de ursprungliga, dvs. odeformerade, dimensionerna av det aktuella provkroppstvärsnittet.

Termposten inleds med en **uppslagsterm**. En uppslagsterm står i fet stil överst i termposten. Som uppslagstermer i Rikstermbanken förekommer bara termer och fraser på svenska eller på något av Sveriges officiella språk (finska, nordsamiska m.m.). Termer på andra språk betraktas som ekvivalenter till uppslagstermen. I exemplen ovan är *berg* och *isflaken fryser ihop* uppslagstermer medan *Gestein*, *roche*, *the ice packs* är ekvivalenter.

Om det finns flera termer på samma språk i termposten står de efter rubriken SVENSKA (FINSKA, ENGELSKA, OSV.) TERMER:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	köpeskilling
DEFINITION:	i köpehandling angiven ersättning, uttryckt i pengar
ENGELSKA TERMER:	purchase sum purchase money

Samma uppslagsterm i flera termposter

Det kan finnas flera termposter med samma uppslagsterm i Rikstermbanken. Sådana termposter kommer från olika källor eller från samma källa. De kan höra till samma ämnesområde eller till vitt skilda ämnesområden. Och de kan innehållsligt stämma överens fullständigt eller avvika från varandra.

Samma uppslagsterm – olika källor

I exemplet nedan benämner uppslagstermen *material* två olika begrepp i två skilda ämnesområden (transport och värmebehandling):

material sv

DEFINITION: objekt som skall förädlas

ÖVRIGA SPRÅK: de, en, fr

KÄLLA: Terminologicentrum TNC, SIS - Allmänna standardiseringsgruppen (SIS-STG): Transportordlista | 1992

[Visa hela termposten](#)

material sv

DEFINITION: grundämne, kemisk förening eller blandning varav en produkt eller en i ...

ÖVRIGA SPRÅK: da, de, en, es, fr, ja, ru

KÄLLA: Terminologicentrum TNC: Värmebehandlingsordlista | 1974

[Visa hela termposten](#)

I nästa exempel kommer termposterna från olika källor och två olika ämnesområden (bygg och färg- och lackindustri) men de beskriver samma begrepp på ett identiskt vis:

spänning sv

DEFINITION: kvot av kraft och area

ÖVRIGA SPRÅK: de, en, fr

KÄLLA: Terminologicentrum TNC: Plan- och byggtmer | 1994

[Visa hela termposten](#)

spänning sv

DEFINITION: kvot av kraft och area

ÖVRIGA SPRÅK: da, de, en, fi, fr, no

KÄLLA: Terminologicentrum TNC: Färg- och lackteknisk ordlista | 1988

[Visa hela termposten](#)

Samma uppslagsterm – samma källa

Ibland används samma term för flera begrepp inom samma källa. Sådana uppslagstermer markeras med en efterställd siffra inom parentes som t.ex. *operation (1)* och *operation (2)* nedan.

operation (1) sv

DEFINITION: sekvens av händelser som utförs för visst ändamål
 KÄLLA: Terminologiceentrum TNC: Tekniska basord | 1995 [Ordlistan är under revidering.]

[Visa hela termposten](#)

operation (2) sv

DEFINITION: moment i matematisk process (1) som, utförd på en tillåten kombination av ...
 KÄLLA: Terminologiceentrum TNC: Tekniska basord | 1995 [Ordlistan är under revidering.]

[Visa hela termposten](#)

Observera att en efterställd siffra utan parentes utgör en del av termen, t.ex. *eldningsolja 1*.

Samma uppslagsterm – olika ordklasser

Det finns uppslagstermer i Rikstermbanken som stavas på samma sätt men som hör till olika ordklasser, t.ex. *baktericid* som finns som både substantiv och adjektiv. Om de kommer från samma källa markeras uppslagstermerna med en efterställd siffra inom parentes samt med en beteckning för ordklassen.

baktericid (1) sv

DEFINITION: ämne med förmåga att döda bakterier
 ÖVRIGA SPRÅK: de, en, fi, fr
 KÄLLA: Terminologiceentrum TNC: Vattenordlista 1 | 1968

[Visa hela termposten](#)

baktericid (2) sv

ÖVRIGA SPRÅK: de, en, fi, fr
 KÄLLA: Terminologiceentrum TNC: Vattenordlista 1 | 1968

[Visa hela termposten](#)

Termens status

Det kan finnas flera termer på samma språk i termposten. Detta avspeglar en situation där samma begrepp har flera benämningar. I de ordlistor som är utarbetade enligt terminologiska principer brukar man ange den termen som är mer etablerad i ämnesområdet än de andra som uppslagsterm. I Rikstermbanken markeras detta genom att ordet REKOMMENDERAD står direkt efter rubriken SVENSK/FINSK/ENGELSK TERM. De andra termerna (synonymer till uppslagstermen) markeras med ordet ACCEPTERAD.

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	våningsplan
SVENSK TERM (ACCEPTERAD):	plan
DEFINITION:	golvplanet i en våning
ANMÄRKNING:	Kortformen plan förordas för vägvisning i byggnad: plan 1, plan 2, plan 3; plan 1 avser det nedersta våningsplanet.

En term kan också markeras som AVRÄDD, vilket innebär att den (av ämnesexperter) bedömts vara olämplig av något skäl, t.ex. för att den är föråldrad. En avrörd term visas som överstruken:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	anaerob adj.
SVENSKA TERMER (ACCEPTERADE):	anaerobisk syrefri
SVENSK TERM (AVRÄDD):	anoxisk
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	inom sedimentologi

Om det inte finns någon upplysning om rekommendationsnivå listas termerna i den ordning som de hade i den ursprungliga källan, som de engelska termerna *soil*, *earth* de tyska termerna *Boden*, *Erde* osv. nedan:

Termpost

SVENSK TERM:	jord
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	inom geologi
DEFINITION:	material ingående i eller härrörande från den lösa, ytliga delen av jordskorpan
ANMÄRKNING:	Jord kan indelas i organisk jord och mineraljord beroende på sammansättningen.
ENGELSK TERM:	soil earth
TYSK TERM:	Boden (m) Erde (f)
FRANSK TERM:	sol (m) roche meuble (f)

Uttal

Uttal anges i förenklad notation efter en term där det anses relevant.

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	fylogeni [-jɛni]
DEFINITION:	organismgrupps utvecklingshistoria

Betoning indikeras med apostrof efter betonad stavelse:

SVENSK TERM:	soleil [solej']
DEFINITION:	ripsliknande damkappstyg av fint kamgarn, i soleilbindning

Grammatisk information

För vissa termer kan det vara viktigt med grammatisk information av typen ordklass, böjning, genus och numerus. Observera att genusmarkören alltid står efter termens sista ord även om genusangivelsen gäller huvordet i en flerordsterm, se exempel med *malt noir* nedan.

Förkortningar för genus m.m. som används i termposterna finns listade i avsnittet

Förkortningar.

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	boggi (1) <i>-n-er</i>
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	på vägfordon
DEFINITION:	två eller flera hjulförsedda axlar monterade på ett visst maximerat inbördes avstånd

BÖJNINGSFORMER

TYSK TERM:	Farbmalz (n)
FRANSKA TERMER:	malt noir (m) malt colorant (m) malt grillé (m)

GENUS

Upplysningar om språkvariant

En språkvariant (t.ex. US som står efter en term som främst används i amerikansk engelska eller FI som står efter en term på finlandssvenska) anges mellan snedstreck direkt efter termen (eller efter grammatisk information om sådan finns). De förkortningar som används finns listade i avsnittet **Förkortningar**.

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	flerbostadshus
SVENSK TERM (AVRÄDD):	flerfamiljshus
DEFINITION:	bostadshus med minst tre bostadslägenheter
ANMÄRKNING:	Flerbostadshus kan dessutom innehålla lokallägenheter. Rekommendationen av termen flerbostadshus framför termen flerfamiljshus har skett för att få en bättre anknytning till nuvarande boendeformer.
ENGELSK TERM:	multiple-unit dwelling apartment house /US/ block of flats

SPRÅKVARIANT

Definition

Definitionerna i Rikstermbanken följer terminologiska principer. Detta innebär för det första att definitionen är en begreppsbeskrivning som hjälper till att placera begreppet i rätt sammanhang bland relaterade begrepp och samtidigt avgränsa det mot andra begrepp. För det andra innebär det att definitionen till formen aldrig får uttryckas med en fullständig mening. Vill du veta mer om terminologiskt korrekta definitioner, se t.ex. skriften ”Metoder och principer för terminologiarbete”¹.

Så här ser definitionen av begreppet *träd* ut:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	träd
SVENSK TERM (ACCEPTERAD):	magnolignid
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	som livsform
DEFINITION:	vedväxt som är högvuxen och icke klättrande och som har genomgående huvudstam

Förklaring

I vissa termposter finns förklaringar i stället för definitioner. En förklaring ger en viss föreställning om begreppet men är inte uppbyggd enligt terminologiska principer. Till skillnad från definitionen har förklaringen en ledigare form och kan bestå av en eller flera meningar:

Termpost

SVENSK TERM:	elastisk deformation
FÖRKLARING:	Har förekommit när ett material utsatts för belastning, som efter avlastning inte har givit någon kvarvarande deformation.

Som förklaringar kan i Rikstermbanken också anges så kallade legaldefinitioner som hämtats från SFS och myndigheters föreskrifter:

¹ Kan nedladdas gratis på: <http://www.tnc.se/images/stories/Bokhandel/rap481.pdf>.

SVENSK TERM:	kärnavfall
FÖRKLARING:	Med kärnavfall avses i denna lag <ol style="list-style-type: none"> 1. använt kärnbränsle som har placerats i slutförvar, 2. ett radioaktivt ämne som har bildats i en kärnteknisk anläggning och inte har framställts eller tagits ur anläggningen för att användas i undervisnings- eller forskningssyfte eller för medicinska, jordbrukstekniska, industriella eller kommersiella ändamål, 3. material eller annat som har blivit radioaktivt förorenat i en kärnteknisk anläggning och inte längre ska användas i en sådan anläggning, och 4. radioaktiva delar av en kärnteknisk anläggning som avvecklas.
KÄLLA:	Miljödepartementet: Lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor 2010

Anmärkning

I anmärkningen ges kompletterande information om det begrepp som beskrivs i termpostens definition eller förklaring:

SVENSK TERM:	riktninggivare
DEFINITION:	instrument som anvisar önskad riktning i rummet genom utsändning av strålar, vanligen laserstrålar
ANMÄRKNING:	Riktninggivare används främst i samband med arbeten under markytan, t.ex. tunneldrivning, rörläggning.
SE ÄVEN:	plangivare
ENGELSK TERM:	direction indicating device
TYSK TERM:	Richtungserzeuger (m)
FRANSK TERM:	indicateur lumineux de directions (m)
NORSK TERM:	retningsvisende instrument retningsgiver
DANSK TERM:	retningslaser
FINSK TERM:	suuntauslaite
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Kommunalteknisk ordlista 1976

eller om termpostens uppslagsterm:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	preteritum
SVENSK TERM (ACCEPTERAD):	imperfekt
DEFINITION:	enkelt dåtidstempus som uttrycks genom en finit verbform
ANMÄRKNING:	I stället för preteritum används ibland termen imperfekt.
EXEMPEL:	badade, bodde, ljög, sprang, åt
SE ÄVEN:	finit verbform
KÄLLA:	Språkrådet, Norstedts Akademiska Förlag: Termförklaringar 2005, s. 384–404

Ekvivalensanmärkning

I ekvivalensanmärkningen ges information om begreppsliga skillnader mellan termer på olika språk:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	gummi
DEFINITION:	elast som kan tvärbindas eller redan är tvärbunden så att den blir till största delen olöslig, men kan svälla, i kokande lösningsmedel såsom bensen, metyletylketon eller azeotrop blandning av etanol och toluen
ANMÄRKNING:	Gummi i tvärbundet tillstånd kan inte lätt formas om till bestående, stabil form under inverkan av värme eller måttligt tryck. Ett provstycke av gummi i tvärbundet tillstånd och utan utdrygningsmedel återgår inom 1 minut till mindre än 1,5 gånger sin ursprungliga längd efter att ha blivit töjt vid normal rumstemperatur till sin dubbla längd och kvarhållet i uttöjt tillstånd under 1 minut före avlastning.
EKVIVALENSANMÄRKNING:	Den tyska termen Gummi motsvarar vulkat gummi och den tyska termen Kautschuk motsvarar ovulkat gummi.
SE ÄVEN:	plast , termoelast
ENGELSK TERM:	rubber

Användningsområde

Här anges information som begränsar definitionens räckvidd. I exemplen nedan får du veta att definitionen av begreppet *sensor* bara gäller området rymdteknik och att definitionen av *aktionsradie* bara kan tillämpas när det handlar om flygplan.

SVENSK TERM:	sensor
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	inom rymdteknik
DEFINITION:	instrument i rymdfarkost som svarar för upptäckt av viss himlakropp (stjärnsensor, solsensör, månsensör), av jordens horisont (horisontsensör) e.d.

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	aktionsradie
SVENSK TERM (ACCEPTERAD):	räckvidd
ANVÄNDNINGSSOMRÅDE:	för flygplan
DEFINITION:	maximal transportsträcka som ett flygplan kan tillryggalägga med given last och med specificerade bränslereserver

Exempel

Här anges typiska exempel på det begrepp som beskrivs i termposten:

SVENSK TERM:	akvifer [-fä'r]
DEFINITION:	geologisk bildning som är så genomsläpplig att grundvatten kan utvinnas ur den i användbar mängd
ANMÄRKNING:	Akviferer är vanligen högpermeabla bildningar.
EXEMPEL:	Exempel på akvifer är grusavlagring som innehåller grundvatten.
SE ÄVEN:	högpermeabel bildning

Se även

De termer som anges efter rubriken SE ÄVEN hänvisar till de termposter med relaterade begrepp som finns i samma ursprungliga källa.

Tungbetong (i exemplet nedan) definieras med hjälp av *ballast med hög densitet* som också har en egen termpost med definition i *Betongteknisk ordlista* (TNC 46). Därför ges en hänvisning till denna termpost:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	tungbetong
DEFINITION:	betong innehållande ballast med hög densitet
ANMÄRKNING:	Tungbetong kan beroende på ballastens art benämnas magnesitbetong, barytbetong, järmmalmsbetong osv.
SE ÄVEN:	ballast med hög densitet
ENGELSK TERM:	heavy-aggregate concrete
TYSK TERM:	Schwerstbeton
FRANSK TERM:	béton lourde
DANSK TERM:	tung beton
NORSK TERM:	tungbetong
FINSK TERM:	raskasbetoni
KÄLLA:	Terminologiceentrum TNC: Betongteknisk ordlista 1971 [Ordlistan är under revidering.]

Termpost

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	ballast med hög densitet
SVENSK TERM (ACCEPTERAD):	tung ballast
DEFINITION:	stenmaterial med skenbar kompaktdensitet högre än 3,0
ANMÄRKNING:	Ballast med hög densitet används i betong för strålskydd vid kärnreaktorer eller andra strålningskällor och består av t.ex. magnesit, baryt, järmmalm.
SE ÄVEN:	tungbetong
ENGELSK TERM:	aggregate density > 3,0 heavy aggregate
TYSK TERM:	Betonzuschlagstoff Dichte > 3,0 Schwerstbetonzuschlag
FRANSK TERM:	granulat densité > 3,0
NORSK TERM:	tilslag med høy spesifikk vekt (> 3,0)
DANSK TERM:	tilslagstof densitet > 3,0
FINSK TERM:	runkoaine tiheys > 3,0
KÄLLA:	Terminologiceentrum TNC: Betongteknisk ordlista 1971

Glasad dörr (i exemplet nedan) är inte riktigt samma sak som *glasdörr* även om termerna är mycket lika. Därför ges hänvisningar mellan termposterna:

SVENSK TERM:	glasad dörr
DEFINITION:	dörr vars dörrblad är försett med glas
SE ÄVEN:	glasdörr
ENGELSK TERM:	glazed door
TYSK TERM:	Tür mit Glasausschnitt (f)
FRANSK TERM:	porte vitrée (f)
KÄLLA:	Terminologiceentrum TNC: Träbyggnadsordlista 1975
ILLUSTRATIONER:	visa

SVENSK TERM:	glasdörr
DEFINITION:	dörr vars dörrblad består huvudsakligen av glas
SE ÄVEN:	glasad dörr
ENGELSK TERM:	glass door
TYSK TERM:	Glastür (f)
FRANSK TERM:	porte en glace (f)
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Träbyggnadsordlista 1975

Se vidare under

Vissa termposter innehåller information som gäller flera närbesläktade begrepp. Termposten *kommunikationssatellit* innehåller en definition av begreppet medan det i anmärkningar också finns också information om två relaterade begrepp: *passiv kommunikationssatellit* och *aktiv kommunikationssatellit*.

SVENSK TERM:	kommunikationssatellit
DEFINITION:	konstgjord satellit för elektromagnetisk överföring av information mellan två eller flera markstationer
ANMÄRKNING:	Kommunikationssatellit kan vara av två typer. En passiv kommunikationssatellit utgör reflektor för radiovågor. En aktiv kommunikationssatellit förstärker signaler för utsändning.
ENGELSK TERM:	communications satellite
TYSK TERM:	Nachrichtensatellit (m)
FRANSK TERM:	satellite de télécommunication (m)
RYSK TERM:	спутник связи
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Rymdordlista 1973

I termposterna för *passiv kommunikationssatellit* och *aktiv kommunikationssatellit* saknas begreppsbeskrivningar; här finns bara begreppens motsvarigheter på andra språk. I stället görs en hänvisning till termposten för *kommunikationssatellit*. Sådana hänvisningar introduceras med rubriken SE VIDARE UNDER:

SVENSK TERM:	aktiv kommunikationssatellit
SE VIDARE UNDER:	kommunikationssatellit
ENGELSK TERM:	active communications satellite
TYSK TERM:	aktiver Nachrichtensatellit (m)
FRANSK TERM:	satellite actif de télécommunication (m)
RYSK TERM:	активный спутник связи
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Rymdordlista 1973

Klassifikationskod

Rikstermbanken saknar övergripande klassifikation men i vissa termposter anges klassifikationskoder enligt bl.a. SAB-systemet (klassifikationssystem för svenska bibliotek) och UDK-systemet (universella decimalklassifikationssystemet).

SVENSK TERM:	material
DEFINITION:	objekt som skall förädlas
ANMÄRKNING:	Med förädling avses skapande av någon form av nytta, t.ex. tids-, läges-, orienterings-, formnytta.
ENGELSK TERM:	material raw material
TYSK TERM:	Rohstoff (m) Material (n)
FRANSK TERM:	matières (f) (pl.)
KLASSIFIKATION:	Prt [SAB] 656 [UDK]
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC, SIS - Allmänna standardiseringsgruppen (SIS-STG): Transportordlista 1992

Källa

Här anges länken till den källa som termposten har hämtats ifrån. Klickar du på länken får du en fylligare beskrivning av källan. En ursprunglig källa kan vara ”sekundär”, dvs. den kan innehålla information som i sin tur hämtats från en annan källa (”primär”). I sådana fall anges uppgiften om den primära källan inom parentes direkt efter informationen i fråga – som i exemplet nedan där definitionen har hämtats från Verksam.se:

SVENSK TERM:	aktiekapital
DEFINITION:	pengar eller egendom som behövs för att starta ett aktiebolag (Källa: Bolagsverket)
SE ÄVEN:	aktiebolag
KÄLLA:	Verksam: Ordlista 2010

Du kan också se den fullständiga förteckningen över alla källor som finns i Rikstermbanken om du klickar på KÄLLOR på ingångssidan. Du kan sortera om förteckningen genom att klicka på respektive kolumnrubrik. Klickar du på källans titel i förteckningen får du en detaljerad beskrivning av källan:

Detaljer för en källa

[Enkel sökning](#) > [Termpost](#) > Källa

TITEL	På väg mot miljöanpassade kostråd. Vetenskapligt underlag inför miljökonsekvensanalysen av Livsmedelsverkets kostråd
KORTFORM AV TITEL	På väg mot miljöanpassade kostråd
DOKUMENTNUMMER	Livsmedelsverkets rapport 9/2008 9
UTGIVNINGÅR	2008
LÄNK	http://www.slv.se/upload/dokument/rapporter/mat_naring/2008_livsmedelsverket_9_miljoanpassade_kostrad.pdf
STÄLLE	s. 6–9
INLAGT/SENAST ÄNDRAD	2009-03-18
ANTAL TERMPOSTER	35
UTGIVARE	
ORGANISATION	Livsmedelsverket
FÖRFATTARE	Charlotte Lagerberg Fogelberg (Centrum för uthålligt lantbruk (CUL) vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU))

Förutom uppgifterna i exemplet kan det också ingå bakgrundsinformation eller en kommentar från Rikstermbankens sekretariat i källbeskrivningen:

Detaljer för en källa

[Enkel sökning](#) > [Termpost](#) > Källa

TITEL	Svensk-engelsk ordbok
UTGIVNINGÅR	2010
UTGÅVENUMMER	version 4
LÄNK	http://www.hsv.se/densvenskahogskolan/svenskengelskordbok.4.47873ee11827f812de8000359.html
BAKGRUND	Svensk-engelsk ordbok innehåller översättningar av ord och begrepp av relevans för högre utbildning. Utgångspunkt för urvalet är att orden och begreppen antingen är specifika för högskoleområdet eller har en specifik betydelse inom utbildningssfären. Cirka tio procent av begreppen innehåller en definition eller en anmärkning. Högskoleverket är huvudman för ordboken, medan universitet, högskolor och andra myndigheter aktiva inom högre utbildning fungerar som remissinstanser.
SEKRETARIATSKOMMENTAR	TNC har medverkat i utarbetandet av denna ordbok.
INLAGT/SENAST ÄNDRAD	2011-01-17
ANTAL TERMPOSTER	1194
UTGIVARE	
ORGANISATION	Högskoleverket

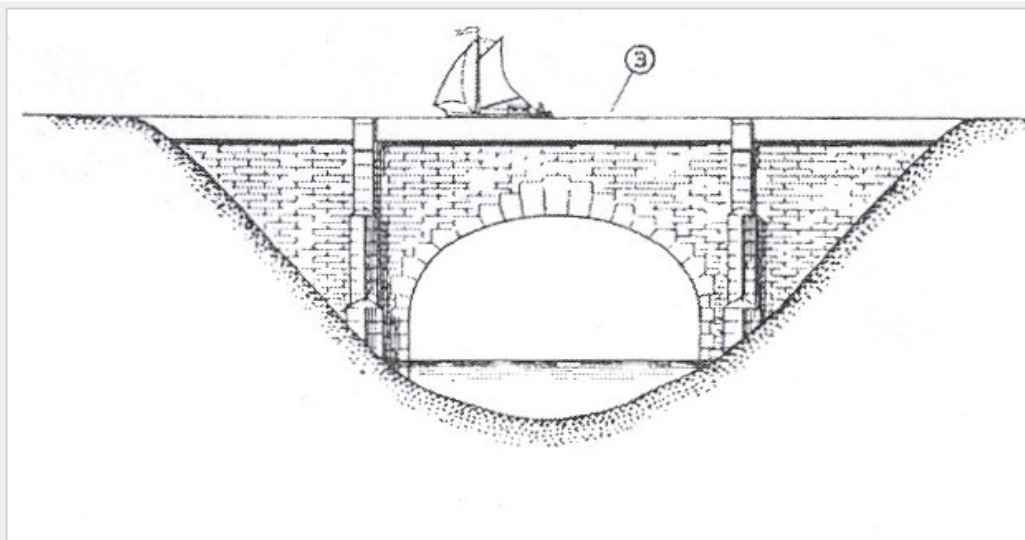
Illustration

I några termposter ges länkar till bilder, figurer, tabeller eller diagram som finns i den ursprungliga källan. Klicka på [Visa illustration](#) så får du se illustrationen.

Illustration

[Enkel sökning](#) > [Termpost](#) > Illustration

PS.: Om en illustration inte visas här beror det på att vissa illustrationsfiler fortfarande saknas.



3: kanalbro över en flod

Enkel sökning

Hur du söker

Skriv in ett eller flera ord som du vill söka på. När du använder specialbokstäver i latinska alfabet, t.ex. æ, ø, š kommer de att tolkas enligt listan (se avsnittet **Specialbokstäver**). (Även andra alfabet – kyrilliska och grekiska – kan användas och de tolkas naturligtvis inte.) Observera att sökningen inte är versalkänslig.

1. Välj sökalternativ **enbart bland termer** (förvald inställning) eller **även i all annan text**.
2. Tryck på returtangenten eller på knappen **Sök**.

Om du väljer alternativet **enbart bland termer** kommer din sökning att begränsas till termfälten, dvs. fälten med rubrikerna som innehåller ordet term eller ordet fras. Detta alternativ passar dig som vill veta vad ditt sökord heter på något annat språk. Om du söker på svenska (eller på något av Sveriges minoritetsspråk) får du oftast träff i termposter som också innehåller en definition eller förklaring av begreppet bakom ditt sökord. Observera att du vid enkel sökning får träffar på alla språk där din söksträng förekommer. Därför ger sökning på t.ex. *sur* träffar i termposter som innehåller antingen det svenska adjektivet *sur* eller den franska prepositionen *sur*.

Ibland får du träff på en term som förekommer i definitionen, förklaringen eller anmärkningen även om du valt sökalternativet **enbart bland termer**. Anledningen till detta är att det kan ges relevant information i en termpost om andra termer än de som anges i termfälten. Om du väljer **enbart bland termer** och söker på *betongmassa* eller *cementbruk* får du träff även i denna termpost:

SVENSK TERM (REKOMMENDERAD):	betong
DEFINITION:	blandning av cement, sand, sten och vatten
ANMÄRKNING:	Om man särskilt vill framhålla att betongen ännu ej hårdnat bör man använda benämningen betongmassa. Om blandningen ej innehåller stenmaterial kallas den cementbruk. Cement verkar som bindemedel. Annat bindemedel kan förekomma, vilket anges genom särskild förled, t.ex. asfaltbetong, tjärbetong.
ENGELSK TERM (REKOMMENDERAD):	concrete
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Målningsteknisk ordlista 1969

Om du väljer **även i all annan text** genomförs sökningen alltid i definitioner, förklaringar och anmärkningar. Om du skulle söka på t.ex. *avrundning* i Rikstermbanken och väljer **enbart bland termer** kommer du inte att få några träffar, men väljer du **även i all annan text** får du två träffar där termen förekommer i definitionerna i termposterna för *fallande mått* och *rundningsgrad*.

Flera sökfunktioner

Booleska operatörer: ELLER, OCH och INTE

Om du angav flera ord i sökfältet kan du anpassa din sökning till dina behov genom att använda de booleska operatörerna ELLER, OCH och INTE. (De måste skrivas med versaler och motsvarar eng. OR, AND respektive NOT.) Skriver du ingen operator förutsätts OCH

mellan ord. Du får alltså träffar i termposter som innehåller alla dina sökord när du anger flera ord i sökfältet. Om du i stället använder ELLER mellan ord får du träff i termposter som innehåller **något** av orden. Här får du träffar med ordet *luft* eller ordet *vatten*:

Sök i Rikstermbanken

luft ELLER vatten

enbart bland termer även i all annan text

Om du vill utesluta träffar använder du operatorn INTE. När den används finns inget förutsatt OCH mellan ord så OCH måste skrivas ut. Här får du träffar med *dubbel* men inte med *anlöpning*:

Sök i Rikstermbanken

dubbel OCH INTE anlöpning

enbart bland termer även i all annan text

Jokertecken

Alla jokertecken (*, ” ”, ?) kan enbart användas i enkel sökning.

Asterisk (*) använder du om du vill få träff även när ditt sökord/ dina sökord förekommer som en del i andra ord. En sökning på t.ex.

- *credit** ger träffar med ordet *credit* och ord som börjar med *credit* (*kreditera*, *kreditförsäkring* osv.)
- **credit* ger träffar med ordet *credit* och ord som slutar med *credit* (*checkcredit*, *exportcredit* osv.)
- **credit** ger träffar med ordet *credit* och ord som börjar och/eller slutar med *credit* (*exportkreditgaranti*, *kontokredit*, *kreditgräns* osv.)
- *artesisk* *vatten* ger träffar på t.ex. *artesiskt grundvatten*.

Citattecken (” ”) använder du runt två eller flera ord i sökfältet om du enbart vill få träffar där dessa ord förekommer i denna ordning och intill varandra. En sökning t.ex. på ”*varm luft*” ger träffar där *varm luft* ingår men inte med *varmluft*, *luft varm* eller *varm fuktig luft* osv.

Frågetecken (?) använder du i stället för ett valfritt tecken. En sökning på t.ex. *s?anning* ger träffar på *scanning* och *skanning*.

Utökad sökning

Hur du söker

1. Skriv in ett eller flera ord.
2. Ange det språk som ditt sökord hör till:

Utökad sökning

Utökad sökning

Sök bland termer på

... och även i all annan text på detta språk (definitioner, anmärkningar o.d.)

Du angav *ett* ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Du angav *flera* ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Ge enbart sökträff om:
det finns termer även på

Om du väljer ett av språken i menyn får du enbart träffar på detta språk. Väljer du alternativet **alla språk** kan du få träffar på flera språk om ditt sökord råkar finnas på flera språk, exempelvis finns termen *system* bl.a. på svenska, tyska, engelska, danska och norska. Om du låter bli att välja språk letar systemet efter termer på svenska (förvald inställning).

3. Markera i rutan ... och även i all annan text på detta språk (definitioner, anmärkningar o.d.) om du vill söka på flera ställen i termporten.

Utökad sökning

Utökad sökning

Sök bland termer på

... och även i all annan text på detta språk (definitioner, anmärkningar o.d.)

Du angav *ett* ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Du angav *flera* ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Ge enbart sökträff om:
det finns termer även på

4. Välj bland följande alternativ (om du angett ett ord i sökfältet): **med exakt detta ord, som börjar med detta ord (högertrunkering), med detta ord i alla former (vänster- och högertrunkering).**

Utökad sökning

Utökad sökning

Sök bland termer på

... och även i all annan text på detta språk (definitioner, anmärkningar o.d.)

Du angav ett ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Du angav flera ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Ge enbart sökträff om:
det finns termer även på

Exempel

Om du har sökt på *element* och valt alternativet **med exakt detta ord** får du träffar med ordet *element* (oavsett om det står självständigt eller om det utgör ett av orden i en flerordsterm), t.ex. *meteorologiskt element*, *separerande element*.

Om du har sökt på *element* och valt alternativet **som börjar med detta ord** får du träffar med ordet *element* (oavsett om det står självständigt eller om det utgör ett av orden i en flerordsterm) och även träffar där *element* står i början av en sammansättning, t.ex. *elementaraktion*, *elementarfiber*.

Om du har sökt på *kropp* och valt alternativet **med detta ord i alla former** får du träffar med ordet *kropp* (oavsett om det står självständigt eller om det utgör ett av orden i en flerordsterm) och även träffar där *kropp* står i början, mitten eller slutet av en sammansättning, t.ex. *kroppsmålningar*, *antikroppsnivå*, *ankarkropp*.

5. Välj bland följande alternativ (om du angett flera ord i sökfältet): **med exakt dessa ord i denna ordning**, **med exakt dessa ord oavsett ordning**, **med alla ord i alla former oavsett ordning** (vänster- och högertrunkering).

Utökad sökning

Utökad sökning

Sök bland termer på

... och även i all annan text på detta språk (definitioner, anmärkningar o.d.)

Du angav ett ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Du angav flera ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Ge enbart sökträff om:
det finns termer även på

Exempel

Om du har sökt på *cooling system* på engelska och valt alternativet **med exakt dessa ord i denna ordning** får du träffar med orden *cooling system*, *cooling system fitter* och *emergency core cooling system*.

Om du har sökt på *system pressure* på engelska och valt alternativet **med exakt dessa ord oavsett ordning** får du träffar med orden *system pressure*, *pressure system*, *high pressure system*, *pressure relief system*, *system pressure drop*.

Om du har sökt på *system pressure* på engelska och valt alternativet **med alla dessa ord i alla former oavsett ordning** får du träffar: *system pressure*, *pressure system*, *pressure-suppression system*.

6. Ange språk under **Ge enbart sökträff ...** om du dessutom vill veta vad ditt sökord/dina sökord heter på något annat språk:

Utökad sökning

Utökad sökning

Sök bland termer på

... och även i all annan text på detta språk (definitioner, anmärkningar o.d.)

Du angav *ett* ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Du angav *flera* ord i sökfältet och vill ha sökträffar:

Ge enbart sökträff om:
det finns termer även på

Exempel

Om du har sökt på *system* på svenska och valt alternativet **Ge enbart sökträff om det finns termer på nordsamiska** får du enbart träffar där nordsamiska termer ingår:

Termpost	
SVENSK TERM:	system
ENGELSK TERM:	system
NORSK TERM:	system
DEFINITION:	gruppe av mindre einingar som lagar ein samordna eller samverkande heilskap
FINSK TERM:	järjestelmä systemi
NORDSAMISK TERM:	vuogádat systema
DEFINITION:	joavku unnit ovttagain mat ráhkadit oktasaš dahje ovttasdoaimi ollisvuodá
KÄLLA:	Sámi joatkkaskjuvva ja boazodoallaskjuvva / Sámi oahpahusráđđi (Samisk videregående skole og reindriftskole / Samisk utdanningsråd), Svein Lund: Mekanikkårsárit – Mekanikerord – 1 200 mekaniske fagbegrep med definisjoner / 1995

Om du inte fått någon träff

kan det bero på:

- att din stavning avviker från den som finns i Rikstermbanken
- att det ämnesområde som ditt sökord hör till inte ännu finns i Rikstermbanken

- att dina sökpreferenser gör sökningen begränsad. Du kan då försöka söka i all text eller t.ex. utesluta citattecken (vid enkel sökning) eller välja andra alternativ (vid utökad sökning).
- antalet träffar är för stort (visningsgränsen är f.n. 300).

Om du har fått för många träffar

kan du begränsa din sökning

- genom att välja alternativet **enbart bland termer**
- genom att använda citattecken (enbart vid enkel sökning).

Träfflistan

Om du har fått träff visas resultaten i en träfflista där varje träff utgörs av en komprimerad termpost där ditt sökord markeras med en avvikande bakgrundsfärg:

Enkel sökning

Sök i Rikstermbanken

alfvénvåg

enbart bland termer även i all annan text

Sök

Resultat: 1 träffar vid sökning efter "alfvénvåg".

alfvénvåg sv

DEFINITION: vågrörelse i magnetiserad, elektriskt ledande gas eller vätska, karakteriserad ...

ÖVRIGA SPRÅK: de, en, fr, ru

KÄLLA: Terminologacentrum TNC: Rymdordlista | 1973

[Visa hela termposten](#)

Enkel sökning

Sök i Rikstermbanken

magnetohydrodynamisk våg

enbart bland termer även i all annan text

Sök

Resultat: 1 träffar vid sökning efter "magnetohydrodynamisk våg".

alfvénvåg, magnetohydrodynamisk våg sv

DEFINITION: vågrörelse i magnetiserad, elektriskt ledande gas eller vätska, karakteriserad ...

ÖVRIGA SPRÅK: de, en, fr, ru

KÄLLA: Terminologacentrum TNC: Rymdordlista | 1973

[Visa hela termposten](#)

I en komprimerad termpost visas:

- uppslagstermen och eventuellt andra termer på samma språk
- del av definitionen, förklaringen eller anmärkningen (det utelämnade indikeras med tre punkter: ...) beroende på vad som finns i termposten
- en lista över övriga språk (anges som språkkoder, se avsnittet **Förkortningar**) om sådana finns i termposten
- källangivelse.

Exempel

färg sv

DEFINITION: viss art av synintryck, t.ex. rött, mörkblått, ljusbrunt, svart, ...

ÖVRIGA SPRÅK: de, en

KÄLLA: Terminologicentrum TNC: Emaljteknisk ordlista | 1957

[Visa hela termposten](#)

blödande färg sv

FÖRKLARING: När färgen kommer i kontakt med lösningsmedel flyter den ut och ...

KÄLLA: Lotteriinspektionen: Ordlista | 2004

[Visa hela termposten](#)

dra av färg sv

DEFINITION: på kemisk väg avfärga textilmaterial

KÄLLA: Textilrådet: Textilteknisk ordlista | 1957

[Visa hela termposten](#)

dra på färg sv

DEFINITION: färga textilvara

KÄLLA: Textilrådet: Textilteknisk ordlista | 1957

[Visa hela termposten](#)

fluorescerande färg sv

DEFINITION: lysfärg innehållande fluorescerande pigment

ÖVRIGA SPRÅK: da, de, en, fi, fr, no

KÄLLA: Terminologicentrum TNC: Färg- och lackteknisk ordlista | 1988

[Visa hela termposten](#)

Om du vill ha mer information om din träff än den som visas i träfflistan klickar du antingen på uppslagstermen eller på länken [Visa hela termposten](#). Här visas termposten *fluorescerande färg*:

Termpost 18 av 34

<< Föregående Nästa >>

SVENSK TERM:	fluorescerande färg
DEFINITION:	lysfärg innehållande fluorescerande pigment
SE ÄVEN:	lysfärg , fluorescerande pigment , fosforescerande färg
ENGELSK TERM:	fluorescent paint
TYSK TERM:	fluoreszierende Farbe (f) Leuchtfarbe (f)
FRANSK TERM:	peinture fluorescente (f)
DANSK TERM:	fluorescerende maling
NORSK TERM:	fluorescerende maling
FINSK TERM:	fluoresoiva maali
KÄLLA:	Terminologicentrum TNC: Färg- och lackteknisk ordlista 1988

<< Föregående Nästa >>

[Tillbaka till träfflistan](#) | [Ny sökning](#)

Observera att ditt sökord inte markeras i termpostbilden. (Om du vill leta på sidan kan du använda webbläsarens sökkommandot *Ctrl+f*, eller *Kommando+F* på Macintosh.)

Sortering av träfflistan

Posterna i träfflistan är sorterade i alfabetisk ordning. När den principen inte räcker, t.ex. när det finns flera träffar med samma uppslagsterm eller när samma term finns på flera språk, tillämpas andra principer. Här är ett exempel på hur träfflistan vid enkel sökning på *investering* har sorterats:

Enkel sökning

Sök i Rikstermbanken

 enbart bland termer även i all annan text

Sök

investering sv

DEFINITION: utlägg som syftar till att generera framtida kassaflöden
KÄLLA: Green Cargo, Vd-staben: Green Cargos ordlista | 2005

[Visa hela termposten](#)

investering sv

DEFINITION: utgift för anskaffande av tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas ...
ÖVRIGA SPRÅK: en
KÄLLA: Trafikverket: Vaghållningsordlista | 2001

[Visa hela termposten](#)

utländsk direkt investering sv

FÖRKLARING: **investering** av ett företag eller juridisk person i ett land annat än ...
ÖVRIGA SPRÅK: en
KÄLLA: Kommerskollegium: Handelspolitiskt ABC

[Visa hela termposten](#)

alternativkostnad sv

DEFINITION: den avkastning man skulle erhålla vid den bästa alternativa användningen ...
ANMÄRKNING: Om ett företag väljer att göra en stor **investering** istället för att ...
KÄLLA: Ekonomifakta: Ordlista | 2010

[Visa hela termposten](#)

avskrivningstid sv

DEFINITION: det antal år som en **investering** fördelas på i en investeringskalkyl
KÄLLA: Miljödepartementet: Förslag till Svensk Klimatstrategi | 2000, Ordförklaringar och begrepp, s. 581–584

[Visa hela termposten](#)

I det här exemplet tillämpas följande sorteringsprinciper för träfflistan:

- Första träffen med *investering* kommer från den senast utgivna källan (kronologi).
- Träffar med *investering* visas före träffen med *utländsk direkt investering* (grad av exakthet).
- Träffen med *utländsk direkt investering* visas före träffarna där *investering* finns i anmärkningsfältet och definitionsfältet (plats i termposten).

Vid träffar i termfält på flera språk kommer träffar i svenska termfält normalt först. Därefter sorteras träffarna på andra språk i följande ordning: engelska, tyska, franska, spanska, katalanska, latin, danska, färöiska, isländska, norskt bokmål, nynorska, norska, bosniska/kroatiska/serbiska, polska, ryska, grekiska, finska, meänkieli, estniska, nordsamiska, grönländska, turkiska, kurdiska, arabiska och japanska (transkriberade enligt systemet kunreisiki).

Typografi och särskilda tecken

- Fet stil används för uppslagstermer.
- Mager stil används för övriga termer samt text efter rubrikerna ANVÄNDNINGSMÅN, DEFINITION, FÖRKLARING, ANMÄRKNING.
- Kursiv stil används för böjningsformer.
- Mindre stil används för ordklassuppgifter.
- Hyperlänkar används för att markera hänvisningar till andra termposter (efter rubrikerna SE ÄVEN OCH SE UNDER).
- [] Hakparenteser förekommer vid uttalsuppgifter samt vid upplysningar om vissa faktakorrigeringar, t.ex. [upphävd], eller då en källa hänför sig enbart till någon del av termposten, t.ex. anmärkningen.
- () Bågparenteser anges kring upplysningar om genus
- (1) Bågparenteser kring en siffra används för att visa att det finns flera likstavad uppslagstermer (som härstammar från samma källa).
- // Snedstreck omger upplysningar om språkvariant.

- ×, ° och andra specialtecken har kodats med Unicode. Visas □ beror detta på att fel teckenkodning används i din webbläsare.

Förkortningar

=	pluralform som är identisk med grundformen
adj.	adjektiv
adv.	adverb
ar	arabiska
ca	katalanska
D	tyska (förekommer i anmärkningar)
da	danska
de	tyska
E	engelska (förekommer i anmärkningar)
en	engelska
eng.	engelska (förekommer i anmärkningar)
es	spanska
et	estniska
f	femininum
F	franska (förekommer i anmärkningar)
FI	finlandssvenska
fi	finska
fit	meänkieli
fo	färöiska
fr	franska
GB	brittisk engelska
gr	grekiska
hr	bosniska/kroatiska
is	isländska
ja	japanska
kl	grönländska
koll.	kollektiv
ku	kurdiska
la	latin
m	maskulinum
n	neutrum
nb	bokmål
nn	nynorska
no	norska
pl	polska
pl.	plural
ru	ryska
se	nordsamiska
sing.	singularis
sr	serbiska
subst.	substantiv
tr	turkiska
US	amerikansk engelska

Specialbokstäver

Specialbokstäver går att använda för sökning men de flesta kommer att tolkas enligt följande lista. Detta innebär t.ex. att en sökning på *møte* ger träffar både på *møte* och *möte* (men inte på *mote*); en sökning på *Schuss* också ger träff på *Schuß*.

á ↔ a	ê ↔ e	ł ↔ l	þ ↔ th
â ↔ a	ë ↔ e	ñ ↔ n	ţ ↔ t
ā ↔ a	ę ↔ e	ń ↔ n	ú ↔ u
ã ↔ a	ē ↔ e	ŋ ↔ n	ù ↔ u
ą ↔ a	ğ ↔ g	ó ↔ o	û ↔ u
æ ↔ ä	ı ↔ i	ò ↔ o	ū ↔ u
ć ↔ c	í ↔ i	ô ↔ o	ÿ ↔ y
č ↔ c	ì ↔ i	ō ↔ o	ü ↔ u
ç ↔ c	Ĭ ↔ I	õ ↔ o	ž ↔ z
ď ↔ d	î ↔ i	š ↔ s	ž ↔ z
đ ↔ d	ï ↔ i	ś ↔ s	ž ↔ z
é ↔ e	ī ↔ i	ş ↔ s	ø ↔ ö
è ↔ e	ij ↔ ij	ß ↔ ss	œ ↔ oe